

Bölüm 7

PEDİATRİ HEMŞİRELİĞİNDE GÜNCEL BAKIM YAKLAŞIMLARI

Emine GÜNEŞ ŞAN¹
Sümeyye YILDIZ²

GİRİŞ

Pediyatri hemşiresi 0-18 yaş grubu çocukların fiziksel, sosyal, bilişsel ve duygusal yönden sağlıklı büyüme ve gelişiminin desteklenmesi, hastalıklardan korunması, tedavi ve bakımından sağlanmasından sorumlu kişidir. Pediyatri hemşiresi çocuk ve aileyi bakımın merkezine almaktadır. Amacı çocuğun sağlığını en üst düzeye çıkarmaktır (Kılıçarslan Törüner, Büyükgönenç, 2023; Yüzer Alsaç, Yiğit, 2018).

Hemşirelerin bakım verici, eğitici, karar verici, savunucu, yönetici, rehabilite edici, rahatlatıcı, tedavi edici ve danışmanlık rolleri bulunmaktadır (Kılıçarslan Törüner, Büyükgönenç, 2023). Hastalara bakım sunarken, duygusal destek, bilgi, danışmanlık sağlarken bu rollerini kullanmaktadır (Ricci, Kyle, 2021). Pediyatri hemşireliğindeki mevcut bakım yaklaşımları, pediyatrik hastaların refahını ve sonuçlarını iyileştirmeyi amaçlayan bir dizi yaklaşımını kapsamaktadır. Aşağıda bu yaklaşımlardan bahsedilmektedir.

ATRAVMATİK BAKIM

Atravmatik bakım, sağlık sistemi içinde çocukların ve ailelerinin yaşadığı psikolojik ve fiziksel sıkıntıları ortadan kaldıran veya en aza indiren, terapötik bakımın sağlanmasıdır. Fiziksel sıkıntılar, uykusuzluk, hareketsizlik, ağrının yarattığı sıkıntılardan, aşırı sıcaklık, yüksek sesler, parlak ışıklar veya karanlık gibi duyuşsal uyaranların yarattığı sıkıntılara kadar değişiklik gösterebilmektedir (Hockenberry vd., 2017; Kılıçarslan Törüner, Büyükgönenç, 2023).

Çocuklara uygulanan işlemler travmatik olabilmektedir. Atravmatik bakımda amaç çocuklara uygulanan işlemler esnasında hem ailenin hem de çocuğun

¹ Arş. Gör., Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, egunessan@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-5491-8621

² Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., smyldz24@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-6101-5677

2019).

Ağrı Yönetimi

Yenidoğanlar doğdukları andan itibaren topuk kanı alma, aşı uygulama, kan şekeri ölçmek gibi girişimsel işlemlere maruz kalabilmektedir (Costa vd., 2017; Eroğlu, Arslan, 2018). Ağrı yönetiminde amaç yenidoğanların maruz kalmış oldukları ağrılı girişimlerle baş etmesini sağlamaktır (Polat, Akcan, 2017). Yenidoğanların yaşamış oldukları ağrı beyin gelişimini, büyüme ve gelişmeyi, ebeveyn-çocuk etkileşimini olumsuz yönde ekleyebilmektedir (Eroğlu , Arslan, 2018).

SONUÇ

Pediyatrik bakım yaklaşımları, bebeklikten adölesanlığa kadar çocukların tıbbi ve bütünsel refahına odaklanır, hastalıkların tanı, tedavisi, akut ve kronik durumların yönetimi dahil olmak üzere çok çeşitli sağlık hizmetlerini kapsamaktadır. Pediyatrik bakım alanında sağlık hizmeti sağlayıcılarının çocukların refahını sağlamak için kullandıkları çeşitli yaklaşımlar vardır. Bu yaklaşımlar pediyatrik hastalara kapsamlı ve etkili bakımın sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır.

KAYNAKLAR

- American Academy of Pediatrics.* (2012). Patient- and family-centered care and the pediatrician's role. *Pediatrics*, 129(2), 394-404. <https://doi.org/10.1542/peds.2011-3084>
- Abukari, A., Schmollgruber, S. (2023). Concepts of family-centered care at the neonatal and paediatric intensive care unit: A scoping review. *Journal of Pediatric Nursing*, 71, e1-e10.
- Aghajari, P., Valizadeh, L., Zamanzadeh, V., Ghahramanian, A., Foronda, C. (2019). Cultural sensitivity in paediatric nursing care: a concept analysis using the hybrid method. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 33(3), 609-620.
- Altimier, L., Phillips, R. (2016). The Neonatal Integrative Developmental Care Model: Advanced Clinical Applications of the Seven Core Measures for Neuroprotective Family-centered Developmental Care. *Newborn and Infant Nursing Reviews*, 16(4), 230-244. <https://doi.org/10.1053/j.nainr.2016.09.030>
- Arpacı, T., Altay, N. (2017). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitelerinde Bireyselleştirilmiş Gelişimsel Bakım: Güncel Yaklaşımlar. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri*, 9(3). <https://doi.org/10.5336/nurses.2017-55289>
- Ball, J. W., Bindler, R. C., Cowen, K. J. (2012). *Principles of Pediatric Nursing Caring for Children* (5 th Edition). New Jersey: Pearson Education.
- Boundy, E. O., Dastjerdi, R., Spiegelman, D., Fawzi, W. W., Missmer, S. A., Lieberman, E., Kajeepeta, S., Wall, S., Chan, G. J. (2016). Kangaroo mother care and neonatal outcomes: A meta-analysis. *Pediatrics*, 137(1). <https://doi.org/10.1542/peds.2015-2238>
- Boxwell, G. (2016). *Yenidoğan yoğun bakım hemşireliği* (Çev. Tüfekçi güdücü, F., Alemdar üçük, D., Özdemir Kardaş, F.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. p: 441-454.

- Browne, J., Cicco, R., Dunn, M. S., Graven, S. N., Gregory, S., Harrell, J. W., Jaeger, C. B., Johnson, B. H., , King, J. D. (2013). Recommended standards for newborn ICU design, eighth edition. *Journal of Perinatology*, 33, 2–16. <https://doi.org/10.1038/jp.2013.10>
- Conk, Z., Başbakkal, Z., Yılmaz, H., , Bolışık, B. (2013). *Pediatric hemşireliği*. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi.
- Costa, T., Rossato, L. M., Bueno, M., Secco, I. L., Sposito, N. P. B., Harrison, D., de Freitas, J. S. (2017). Nurses' knowledge and practices regarding pain management in newborns. *Revista Da Escola de Enfermagem*, 51:e03210. <https://doi.org/10.1590/S1980-220X2016034403210>
- Doğan, P., Akçay, N., Bal Yılmaz, H. (2021). Pediatric hemşireliğinde önemli bir girişim: travmatik bakım ve yaklaşımları. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(2), 131–135.
- Eroğlu, A., Arslan, S. (2018). Yenidoğanda ağrının algılanması, değerlendirilmesi ve yönetimi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 52–60.
- Fath, L. (2008). A primer for nursing case management. *Paediatrics and Child Health*, 18, S84–S86.
- Hernández, N. L., Grillo, M.H.R., Lovera, A. (2016). Strategies for neonatal developmental care and family-centered neonatal care. *Investigacion y Educacion En Enfermeria*, 34(1), 104-112. <https://doi.org/10.17533/udea.iee.v34n1a12>
- Hockenberry, M. J., Wilson, D., Rodgers, C. C. (2017). *Wong's essentials of pediatric nursing* (10th Edition). China: Elsevier.
- Hockenberry, M., Wilson, D., Barrera, P., Melnyk, B. M., Small, L. (2006). Evidence-based practice. Implementing evidence-based nursing practice in a pediatric hospital. *Pediatric Nursing*, 32(4).
- Penga, H.F., Yinb, T., Yangc, L., Wangd, C., Change, Y.C., Jengf, M.J., Liawg, J.J (2018). Non-nutritive sucking, oral breast milk, and facilitated tucking relieve preterm infant pain during heel-stick procedures: A prospective, randomized controlled trial. *International Journal of Nursing Studies*, 77, 162-170.
- İncekar, M. Ç., Gözen, D. (2019). Preterm Bebeklerde Bireyselleştirilmiş Gelişimsel Bakım. *Journal of Health and Sport Sciences*, 2(1), 16–21. <https://doi.org/10.1097/01.ANC.0000324337.01970.76>
- Joshi, M., Sahoo, T., Thukral, A., Joshi, P., Sethi, A., , Agarwal, R. (2018). Improving Duration of Kangaroo Mother Care in a Tertiary-care Neonatal Unit : A Quality Improvement Initiative. *Indian Pediatrics*, 55, 744-747. <https://doi.org/10.1007/s13312-018-1372-7>
- Kılıçarslan Törüner, E., Büyükgönenç, L. (2023). *Çocuk Sağlığı Temel Hemşirelik Yaklaşımları* (3. Baskı). Ankara: Ankara Nobel Kitabevleri.
- Kocaman, G. (2003). Hemşirelikte kanıta dayalı uygulama. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 5(2), 61–69.
- Küçük, E., Çakmak, S., Kapucu, S., Meltem, K., , Kahveci, R. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarına ilişkin farkındalıklarının belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 4(2), 1–12.
- Kuo, D., Houtrow, A., Arango, P., Kuhlthau, K., Simmons, J., Neff, J. (2012). Family-centered care: current applications and future directions in pediatric health care. *Maternal and Child Health Journal*, 16, 297–305.

- Liaw, J. J., Yang, L., Ti, Y., Blackburn, S. T., Chang, Y. C., Sun, L. W. (2010). Non-nutritive sucking relieves pain for preterm infants during heel stick procedures in Taiwan. *Journal of Clinical Nursing*, 19(19-20), 2741-2751. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2010.03300.x>
- Lisanti, A. J., Vittner, D., Medoff-Cooper, B., Fogel, J., Wernovsky, G., Butler, S. (2019). Individualized Family-Centered Developmental Care. *The Journal of Cardiovascular Nursing*, 34(1), 85–93. <https://doi.org/10.1097/JCN.0000000000000546>
- Maltese, A., Gallai, B., Marotta, R., Lavano, F., Lavano, S. M., Tripi, G., Romano, P., D'Oro, L., Salerno, M. (2017). The synactive theory of development: The keyword for neurodevelopmental disorders. *Acta Medica Mediterranea*, 33(2),1257-1263. https://doi.org/10.19193/0393-6384_2017_2s_194
- Moody, C., Callahan, T. J., Aldrich, H., Gance-Cleveland, B., Sables-Baus, S. (2017). Early Initiation of Newborn Individualized Developmental Care and Assessment Program (NIDCAP) Reduces Length of Stay: A Quality Improvement Project. *Journal of Pediatric Nursing*, 32, 59-63. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2016.11.001>
- Nadeau, K., Pinner, K., Murphy, K., Belderson, K. (2017). Perceptions of a Primary Nursing Care Model in a Pediatric Hematology/Oncology Unit. *J Pediatr Oncol Nurs*, 34(1),28–34. <https://doi.org/10.1177/1043454216631472>
- Nelson, A. M., Bedford, P. J. (2016). Mothering a Preterm Infant Receiving NIDCAP Care in a Level III Newborn Intensive Care Unit. *Journal of Pediatric Nursing*, 31(4), e271-e282. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2016.01.001>
- Odabaşoğlu, E., Tural Büyük, E., Ünalı Baydın, N. (2021). Attitudes Towards Evidence-Based Nursing And Barriers Against Utilizing Research: The Case Of Pediatrics Nurses. *JSHS*, 6(1), 147–155.
- Özek, E., Bilgen, H.S. (2018). *Yenidoğan yoğun bakım hemşireliği: Esaslar ve uygulamalar*. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri. p: 97–104.
- Öztürk, C., Ayar, D. (2014). Pediatri Hemşireliğinde Aile Merkezli Bakım. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(4).
- Polat, S., Akcan, E. (2017). Yenidoğanlarda Ağrı ve Ağrı Yönetiminde Hemşirenin Rolü. *ACU Sağlık Bil Deg*, 2, 64–69.
- Ricci, S.S., Kyle, T., Carman, S. (2021). *Maternity and pediatric nursing* (4th edition). Philadelphia: Wolters Kluwer.
- Taş Arslan, F., Akkoyun, S. (2019). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Gelişimsel Bakım Model ve Uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi Derleme GÜJHS*, 8(4), 468–473.
- Turan, T., Erdoğan, Ç. (2018). Family-Centered Care from the Perspective of Pediatric Intensive Care Nurses View project. *JAREN*, 4(2),127–132. <https://doi.org/10.5222/jaren.2018.127>
- Tutar Güven, Ş., Dalgiç, A.İ. (2017). Prematüre yenidoğanlar için geliştirilmiş bireyselleştirilmiş destekleyici gelişimsel bakım programı. *Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi (Jacsd)*, 9, 41–61. <https://doi.org/10.17367/JA-CSD.2017.1.004>
- Tutar Güven, Ş., Kaya, A., İşler Dalgiç, A. (2019). Preterm Bebeklerde Gestasyonel Haftalara Göre Bireyselleştirilmiş Destekleyici Gelişimsel Bakım Uygulamaları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 12(4), 283–293.
- Uysal, G., Düzkaya, D. (2013). Çocuk yoğun bakım ünitelerinde kanıta dayalı uygulamalar. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 17(1), 29–36.

- van den Hoogen, A., Teunis, C. J., Shellhaas, R. A., Pillen, S., Benders, M., , Dudink, J. (2017). How to improve sleep in a neonatal intensive care unit: A systematic review. *Early Human Development*, 113, 78-86. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2017.07.002>
- van Giersbergen, M., Yoltay, H. (2022). Hemşireler Arası Profesyonel Mesleki İşbirliği: Kanıt Temelli Uygulamalar. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(2), 334-344.
- VandenBerg, K. A. (2007). Individualized developmental care for high risk newborns in the NICU: A practice guideline. In *Early Human Development*, 83(7), 433-442. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2007.03.008>
- Varvara, B., Effrossine, T., Despoina, K., Konstantinos, D., Matziou, V. (2016). Effects of neonatal intensive care unit nursing conditions in neonatal NREM sleep. *Journal of Neonatal Nursing*, 22(3),115-123. <https://doi.org/10.1016/j.jnn.2015.11.004>
- WHO (World Health Organization). Kangaroo mother care to reduce morbidity and mortality in low-birth-weight infants [Internet]. 2019 [cited 2019 Feb 25]. Available from: https://www.who.int/elena/titles/kangaroo_care_infants/en/.
- Yüzer Alsaç, S., Yiğit, R. (2018). Pediatri Hemşiresinin Roller ve Rollerinin Değerlendirilmesi Konusunda Yapılan Çalışmalar. *Türkiye Klinikleri J Pediatr Nurs-Special Topics*, 4(1), 8-11.